

- Marsden G.M., *Jonathan Edwards: A Life*, New Haven, London: Yale University Press, 2003.
- McLoughlin W. G., *Revivals, Awakenings, and Reform*, Chicago: The University of Chicago Press, 1978.
- Russell B., *Dzieje filozofii zachodu*, Warszawa: „Aletheia”, 2000.
- Siemieniowski A., *Ewangelikalna duchowość nowego narodzenia a tradycja katolicka* (rozprawa habilitacyjna), Wrocław 1997.
- Simonson H., *Jonathan Edwards. Theologian of the Heart*, Grand Rapids: Michigan 1974.
- Stott J., *Krzyż Chrystusa*, Katowice: Credo, 2003.
- Tatarkiewicz W., *Historia filozofii*, Warszawa: PWN, 1978.
- The Select Works of Jonathan Edwards*, Vol. 3, *Treatise Concerning the Religious Affections*, Edinburgh: Banner of Truth, 1961.
- Tracy J., *The Great Awakening. A History of the Revival of Religion in the time of Edwards & Whitefield*, Pennsylvania: The Banner of Truth Trust, Reprinted 1997, First published 1842.
- Winslow O., *Jonathan Edwards 1703-1758: A Biography*, New York: Macmillan, 1940.

STRESZCZENIE

Doświadczenie religijne było centralne dla życia i myśli Jonathana Edwardsa. Jest on autorem wielu dzieł poruszających zagadnienie doświadczenia religijnego, jednym z najsłynniejszych jest *A Treatise Concerning Religious Affections* (1746). Skonstruowane w tych pismach intelektualne podstawy doświadczenia religijnego i rewiwalizmu zainicjowały nową filozofię i psychologię uczuć. William James posłużył się pismami Edwardsa w swoim klasycznym dziele *The Varieties of Religious Experience* (1902), które stanowiło jedną z pierwszych prób analizy chrześcijańskiego doświadczenia religijnego od czasów Edwardsa.

Ocena doświadczenia religijnego przez Jonathana Edwardsa jest analizowana z następujących perspektyw:

1. Krótkie badanie korzeni teologii i filozofii doświadczenia religijnego u Edwardsa.
2. Tło kulturowe i historyczne czasów, w których żył.
3. Teologiczne i psychologiczne rozumienie ludzkiej natury.
4. Teologiczna analiza doświadczenia religijnego.

Edwards bronił miejsca uczuć w doświadczeniu religijnym jako części ludzkiej woli, jednocześnie nie wierzył jakoby subiektywne doświadczenie samo

w sobie mogło służyć jako źródło religijnego autorytetu. Uważał, że nikt nie może polegać wyłącznie na swoim duchowym doświadczeniu. Wniosek tego artykułu jest następujący, że dla Edwardsa doświadczenie religijne nie jest produktem umysłu lub uczuć, ale jest zintegrowanym doświadczeniem miłości.

Słowa kluczowe: Jonathan Edwards, przebudzenie, doświadczenie religijne

ABSTRACT

Religious experience is central to the life and thought of Jonathan Edwards. He is the author of many works which discuss the topic of religious experience, one of the most famous is *A Treatise Concerning Religious Affections* (1746). The intellectual basis of religious experience and revivalism, constructed in these works sparked a new philosophy and psychology of emotions. William James used Edward's writings in his classic work *Variety of Religious Experience* (1902), which was one of the first attempts to analyze the Christian religious experience since Edwards.

Jonathan Edward's appraisal of religious experience is analyzed from the following different perspectives:

1. A brief examination of the roots of Edwards's theology and philosophy of religious experience.
2. The cultural and historical setting in which he lived.
3. The theological and psychological understanding of human nature.
4. His theological analysis of religious experience.

Edwards defended the place of emotion in religious experience as part of human will but, at the same time, he did not believe that subjective experience alone could serve as the source of religious authority. According to him, nobody could rely solely on their own spiritual experience. The conclusion of the article is that for Edwards, religious experience is not only a product of reason or emotion but it is an integrated experience of love.

Key words: Jonathan Edwards, revival, religious experience